

İngiltere
Büyükelçiliği
Ankara

kader
Kadın Adayları
Destekleme Derneği
ANKARA ŞUBESİ

Bu kitap Ka.Der Ankara Şubesi'nin yürüttüğü "26. Yasama Yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde (TBMM) Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Anaakımlaştırma" Projesi kapsamında İngiltere Büyükelçiliği'nin mali desteğiyle hazırlanmıştır. Elektronik ortamda ya da basılı olarak yayında ifade edilen görüşlerin sorumluluğu yazarlara ait olup, ifade edilen görüşler İngiltere Büyükelçiliği ile ilişkilendirilmemelidir.

This book was published in the context of "Gender Mainstreaming in the Turkish Assembly in the 26th Legislative Term" Project implemented by Ka.Der Ankara with the financial support of the British Embassy in Ankara. The content of this publication does not reflect the official opinion of the British Embassy. Responsibility for the information and views expressed in the publication lies entirely with the authors.

YASAMA FAALİYETLERİNDE TOPLUMSAL CİNSİYETİN ANAAKIMLAŞTIRILMASI

Ezgi Koçak ve Ela Serpil Evliyaoğlu
2016

ISBN : 978-975-6487-34-1

9 789756 487341

İngiltere
Büyükelçiliği
Ankara

kader
Kadın Adayları
Destekleme Derneği
ANKARA ŞUBESİ

**YASAMA FAALİYETLERİNDE
TOPLUMSAL CİNSİYETİN
ANAAKIMLAŞTIRILMASI
Ezgi Koçak ve Ela Serpil Evliyaoğlu
2016**

Bu kitap Ka.Der Ankara Şubesi'nin yürüttüğü "26. Yasama Yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde (TBMM) Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Anaakımlaştırma" Projesi kapsamında İngiltere Büyükelçiliği'nin mali desteğiyle hazırlanmıştır. Elektronik ortamda ya da basılı olarak yayında ifade edilen görüşlerin sorumluluğu yazarlara ait olup, ifade edilen görüşler İngiltere Büyükelçiliği ile ilişkilendirilmemelidir.

This book was published in the context of "Gender Mainstreaming in the Turkish Assembly in the 26th Legislative Term" Project implemented by Ka.Der Ankara with the financial support of the British Embassy in Ankara. The content of this publication does not reflect the official opinion of the British Embassy. Responsibility for the information and views expressed in the publication lies entirely with the authors.

Hazırlayanlar: Ezgi Koçak ve Ela Serpil Evliyaoğlu
Katkı Sunan(lar): Ebru Cerit

Giriş

Kadın Adayları Destekleme Derneği Ankara Şubesi (Ka. Der Ankara) İngiltere Büyükelçiliği'nin desteğiyle Eylül 2015 – Mart 2016 tarihleri arasında "26. Yasama Yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde (TBMM) Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Anaakımlaştırma" çalışmasını yürütmüştür. Çalışmanın temel amacı, kadın hakları ve toplumsal cinsiyete duyarlı yasama faaliyetlerinin gerçekleştirilmesine katkı sunmak ve Meclis çatısı altında toplumsal cinsiyet eşitliği politikalarının yaygınlaştırılmasına teşvik etmektir. Diğer bir ifadeyle, kadın hakları alanında Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerdeki ilkelere ve bu bağlamda toplumsal cinsiyet eşitliğine dayanan bir yasama dönemine katkıda bulunmak amaçlanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda yasama uzmanlarıyla ve milletvekili danışmanlarıyla toplamda 3 tane 3'er günlük toplantılar düzenlenmiştir. Ka.Der Ankara'nın bu çalışması, yasama uzmanlarına ve milletvekili danışmanlarına yönelik siyasette egemen olan ataerkil söylem ve politikalar konusunda farkındalık yaratma amacını taşırken, yasama uzmanlarının ve milletvekillerinin deneyimlerinden faydalanmayı da amaçlamıştır. Sonuç olarak Uluslararası Sözleşmeler'in (Kadına Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması ve İstanbul Sözleşmeleri) temel alınacağı, Parlamento'da yapılan konuşmalardan sunulan yasa tekliflerine kadar pek çok yasama faaliyetinde toplumsal cinsiyet eşitliğine ve kadın haklarına yönelik farkındalığın artacağı bir yasama dönemini hedeflemekteyiz.

Yasama Uzmanlarının Görüş ve Değerlendirmelerinin Alınması

Kadın Adayları Destekleme Derneği Ankara Şubesi (Ka.Der Ankara), 15-16-17 Ocak tarihlerinde 26. Yasama Yılı'na ilişkin Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Anaakımlaştırma toplantısının ilkini yasama uzmanlarıyla birlikte gerçekleştirmiştir. Bu kapsamda iki ayrı çalışma yürütülmüş olup, eğitim programı öncesinde yasama uzmanlarının toplumsal cinsiyet eşitliğiyle ilgili görüşleri alınarak, Meclis'te yürütülen faaliyetler hakkında fikir teatisinde bulunulmuştur. Karşılıklı görüş ve değerlendirmeler neticesinde yasama uzmanlarının toplumsal cinsiyetin anaakımlaştırılmasına ilişkin değerlendirmeleri şu şekilde paylaşılmıştır:

- Kadınla ilgili maddeler içeren yasa tasarıları, konuyla birebir ilgili olan Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'na (KEFEK) ana komisyon olarak gönderilmesi gerekirken tali olarak havale edildiğinden müdahale edilmesi zorlaşmaktadır. Örneğin, aile içi şiddet yasası ana olarak Adalet Komisyonu'na gönderilmiş, KEFEK'e tali olarak gönderilmiştir. Hangi komisyonun ana komisyon olacağı ise teamüllerle belirlenmektedir. Tali komisyonlar ana komisyona öneri sunma hakkına sahip olsalar da yasa yapım süreci hızlı işlediğinden müdahale etkisiz kalmıştır.

- Yasama faaliyetinde yasa tasarılarının komisyonlara gönderilirken torba yasa olarak gönderilmesi Araştırma İnceleme Birimi açısından birtakım zorlukları beraberinde getirmektedir. Torba yasalar ağırlıklı konu başlıklarına göre komisyonlara sevk edildiğinden teamüller devreye giriyor. Teamüllerin belirlenmesi ise eski içtihatlarla bağlı olduğundan ilgili komisyona havale edilmesinde siyasi kaygılar ön

plana çıkmaktadır. İçtüzük değişikliği ve KEFEK için işle-
yişin düzenlenişine dair bir rehber gerekli görülmektedir.
Komisyon başkanlarının etkinliğinin yasama sürecini doğ-
rudan etkilemesi sebebiyle yasama faaliyetinin ilgili komis-
yona havale edilmesinde aksaklıklar ortaya çıkabilmek-
tedir. Yasama uzmanlarının ana komisyon belirlenirken
önerileri yeteri kadar dikkate alınmamakta ve komisyon
başkanının kararları daha etkili olmaktadır. Parlametoda-
ki sayısal çoğunluk komisyonlara da yansıdığı için karar
verme süreçlerinde ilgili komisyona havale edilen yasama
çalışmaları fark yaratmamaktadır.

- TBMM bünyesinde milletvekillerinin kolektif farkındalık-
ları yasama sürecinde doğrudan etkili olabilecektir. Kolek-
tif farkındalık yaratılması için vekillerin bilgilendirilmesi ve
odak grup çalışmalarının yapılması önerilmektedir. Vekil-
lerin komisyon başkanlarıyla sağlıklı iletişim kurmalarının
önündeki engellerin kaldırılmasına yönelik çalışmalar tav-
siye edilmiştir. Vekillerin toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin
farkındalıklarını arttırıcı ve bunları yasama faaliyetlerine
dahil edici projeler geliştirilmelidir.

- Erkeklerin karar verici konumda bulunmaları dolayısıyla
milletvekili adaylarının belirlenmesinde etkin rol oynamaları
kadınların faaliyetlerini sınırlamaktadır. Komisyonlarda ka-
dın vekillerin eril bir dille konuştukları gözlenmektedir. Parti
içi hiyerarşi dolayısıyla bağımsız politika üretimi söz konu-
su olmamaktadır, "uysal" kadın adaylar vekil olarak gös-
terilmektedir. Kadın vekiller aynı zamanda komisyonlarda
yaptıkları konuşmaları birbirlerinin konuşmalarına dayandı-
rarak kendi aralarında birlik sağlamaktan uzaklaşmakta ve
siyasi bir kıskançlık içinde davranmaktadırlar. Erkek vekil-
lerinin gözünde kadın yalnızca toplumsal cinsiyet rollerine
indirgenerek anne olması üzerinden değerlendirilmektedir.

Ailenin önemi dile getirilirken kadın, aileden bağımsız ola-
rak düşünülmemektedir.

- Sivil Toplum Kuruluşlarının yasama faaliyetlerine katılımı
teoride mümkün olsa da pratikte birtakım zorluklarla karşı-
laşılmaktadır. Bunlar arasında görüş almak için komisyo-
na davet edilen Sivil Toplum Örgütlerinin hükümete yakın
görüşte olması-sorun çıkarmayacak şekilde davranması-
göz önünde bulundurulmaktadır. Bunun yanı sıra yasama
uzmanlarının görüşlerine başvurabilecekleri Sivil Toplum
Kuruluşlarının çalışma alanları ile iletişim listesine sahip
olmamaları tarafsız görüşlerin alınmasının önüne geçmek-
tedir. Sivil Toplum Kuruluşları marjinal olup olmamaları yön-
ünden değerlendirilerek komisyonlara davet edilmekte ve
bu yönüyle çoğulcu katılım engellenmektedir.

- Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler, top-
lumsal cinsiyet eşitliği anlamında yeterli hükümler içerse
de uygulamada sıkıntılar yaşanmaktadır. Sözleşmelerin
baskısının yanı sıra medyanın etkisiyle de ilgili yasa tasarı-
ları kamuoyunda daha çok yer bulabilecektir. Medya kanal-
ları da şüpheye yer verilmeyecek, önyargıları kuvvetlendir-
meyecek şekilde titizlikle seçilmelidir.

- Sivil Toplum Kuruluşları da halihazırda Türk Silahlı Kuv-
vetleri, TOBB ve Memur-Sen gibi yasa tasarılarını düzenli
takip edecek bir sistem kurabilir. Bunun yanı sıra Sivil Top-
lum Kuruluşlarının yasa tasarıları üzerinde siyasi partilerin
genel başkanlarıyla iletişim kurmaları ve yakın ilişki içinde
olmaları önemli bir fark yaratacaktır.

Milletvekili Danışmanlarının Görüş ve Değerlendirmelerinin Alınması

26. Yasama Yılı'na ilişkin Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Anaakımlaştırma toplantısının ikincisi 5-6-7 Şubat tarihlerinde, üçüncüsü 26-27-28 Şubat tarihlerinde milletvekilleri danışmanlarıyla birlikte gerçekleştirilmiştir. Bu toplantılardan elde edilen görüş ve değerlendirmeler şu konu başlıklarında yoğunlaşmıştır:

- Sadece milletvekilleri belirlenirken değil, partiler danışmanları seçerken de cinsiyet ayrımı yapılmaktadır. Erkekler, kadın danışmanlara oranla daha fazla tercih edilmektedir. Yasama faaliyetlerini gerçekleştirecek organ, cinsiyetçi davranmaktadır.

- Kadın vekillerin çalışma alanları kısıtlanmış durumdadır. Kadın yalnızca ailenin bir parçası olarak var olabilmekte, bunun da ötesinde erkeklerin daha aşağısında, onlara mecbur varlıklar olarak kabul edilmektedir. Bakanlar kurulu toplantılarında bakanlarımız "kadınlar" demek yerine "kadınlarımız" demeyi tercih etmekte, kadını bir birey olarak kabul etmemektedir. Benzer şekilde toplumsal cinsiyet rollerini içselleştirmiş kadın vekiller de kendilerini sadece kadın ve aileyi ilgilendiren meselelerde çalışmaya mecbur hissetmektedir. Öncelikli olarak erkek vekiller de kadın hakları konusunda bilgilendirilmelidir. Bu sayede kadını aileden ayırmak mümkün olacaktır.

- Vekillerin kendi belirledikleri çalışma alanları dışında çalışma yapmaması danışmanların da işini zorlaştırmaktadır. Danışmanlar ne kadar toplumsal cinsiyet eşitliğiyle ilgili çalışmak isteseler de vekiller bu konuya sıcak bakmadığı sürece bu çalışmalar engellenmiş olmaktadır.

- KEFEK'in adının değiştirilip Fırsat Eşitliği Komisyonu yapılması tartışmaları gündemdedir. Bu tartışmaların sebebi kadın erkek eşitliğine inanılmıyor olmasıdır. Sadece erkek vekiller değil, kadın vekiller de eşitlik fikrini içselleştirememektedir.

- Kadının siyasetteki yeri konusunu çalışan Sivil Toplum Kuruluşları'nın da kendi aralarında bir fikir birliğine varamaları yasama sürecine onları dahil ederken sıkıntı yaşanmasına sebep olmaktadır. Eğer bu örgütler kendi aralarındaki fikir ayrılıklarını giderebilirlerse muhalefet partileriyle birlikte itici güç olmayı sağlayabileceklerdir. Bu nedenle öncelikle kadın örgütlerinin birlikte hareket etmesi gerekmektedir.

- Muhalefet parti danışmanlarının meclis komisyonlarında görüş almak için önerdiği Sivil Toplum Kuruluşlarının çoğu fazla "marjinal" ya da "uç görüşte" oldukları gerekçesiyle geri çevirilmekte, Meclis Başkanı tarafında daha ılımlı görülen örgütlerin görüşlerine yer verilmektedir. Bu da sonunda yasa tasarılarının neredeyse hiçbir değişiklik olmadan aynı cinsiyetçi bakış açısıyla yasalaşmasını sağlamaktadır.

- Mecliste artan cinsiyetçi söylemlere çoğu kadın vekil de müdahale edememektedir. Ka.Der Ankara bu söylemler ve kadın vekillerin tutumlarıyla ilgili bir çalışma yapmalı ve bir karne sunmalıdır. Bu şekilde kadın-erkek çoğu vekilin cinsiyetçi olduğu görülebilecektir.

- Danışmanlar da vekiller gibi toplumsal cinsiyet eşitliği bakışına sahip olmadıkları için yasaların doğurduğu olumsuz sonuçlar birkaç sene sona ortaya çıkmaktadır. Bu durumda yasaların yeniden düzenlenmesi de güçleşmektedir.

Yasama Uzmanları ve Milletvekili Danışmanlarıyla Yapılan Toplantılarda Ele Alınan Konular

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği:

Kadınlara yönelik ayrımcılığa neden olan ve onları aile ve toplumda ikincilleştiren rollerin ve sorumlulukların tartışıldığı bu bölümde, Türkiye’de siyasi irade ve toplumsal söylem düzeyinden artan muhafazakâr davranış biçimlerinin ve politikaların kadınların hak ve özgürlüklerini kullanmalarını giderek artan ölçüde tehdit etmekte olduğu vurgusu yapıldı.

Bu bağlamda toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin siyaseten en somut görüntüsü seçim sonuçlarında ve meclisteki sandalye dağılımındaki cinsiyet eşitsizliğinde görülebilir. Diğer bir ifadeyle, Türkiye’de, genelde politik yapının bütününde, özelde siyasi partilerin yapılanmalarında ve işleyişinde patriyarkanın hakimiyeti açıktır. Bu hakimiyetin uzantılarını, yansımalarını ve etkilerini “toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin, şiddetin farklı biçimlerinin (fiziksel, psikolojik ve yapısal), kadınların aşağılanması ve ‘erkekçe’ olmayan varoluş hallerinin – cinsiyet kimliklerinin– dışarılanması, aşağılanması ve görmezden gelinmesi” üzerinden tespit etmek de mümkün.

Bunun sonucunda Türkiye’de kadın temsil oranı halen dünya ortalaması olan %22’nin altındadır. %14,9’luk 26. Yasama Dönemi kadın temsil oranıyla Türkiye, dünya sıralamasında 94. sırada yer almaktadır.¹

26. DÖNEMDE KADIN VEKİL OLAN İLLER

¹ Bkz. <http://www.ipu.org/wmn-e/world.htm>

Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW)

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nda 1979’da kabul edilen ve 1981’de yürürlüğe konulan Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW), kadın hakları sözleşmeye taraf olan ülkeler içerisinde geliştirmek amaçlı en yararlı uluslararası araçlardan biridir. Türkiye 1984 yılında CEDAW’ı imzalamış ve 1986 yılında Sözleşmeye taraf olmuştur.

Sözleşmeye taraf olunması kadınlara karşı ayrımcılığın ortadan kaldırılması için somut adımlar atma ve CEDAW Komitesi’ne periyodik olarak kadın haklarının geliştirilmesi konusunda devlet uygulamalarını raporlama yükümlülüğünü getirir.

CEDAW kadınlara karşı her türlü ayrımcılığı yasaklayan yasal düzenlemelerin yapılmasından, politik, ekonomik ve kültürel alanlarda eşit insan hakları ve özgürlüklerden yararlanma için tüm önlemlerin alınmasını ve bu hedefe ulaşılan kadar pozitif ayrımcılık ilkesinin uygulanmasını hükmeder.

Bunu yaparken de en temelde “kadınlara karşı ayrımcılık” tanımını yapar:

“Ayrımcılık terimi, kadınların, medeni durumlarına bakılmaksızın ve kadın ile erkek eşitliğine dayalı olarak politik, ekonomik, sosyal, kültürel, medeni ve diğer sahalardaki insan hakları ve temel özgürlüklerinin tanınmasını, kullanılmasını ve bunlardan yararlanılmasını engelleyen veya ortadan kaldıran veya bunu amaçlayan ve cinsiyete bağlı olarak yapılan herhangi bir ayırım, mahrumiyet veya kısıtlama anlamına gelecektir.”

Ayrımcılık ve Eşitlik

Ayrımcılık yasağı ve eşitlik ilkelerinin tartışıldığı bu oturumda ayrımcılık ve eşitlik ilkelerinin tanımları yapıldı ve katılımcılarla birlikte atölye çalışması üzerinden ayrımcılık biçimleri tartışıldı.

Bu bağlamda ayrımcılık "kişilerin hak ve özgürlüklerini ırk, renk, cinsiyet, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, dil, din, etnik, ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğum, siyasi veya diğer görüşlere dayalı olarak kullanmasının engellenmesi" olarak tanımlanabilir.

Atölye çalışması kapsamında gündelik hayatın gerçekliği içinde sıklıkla çok fazla göze çarpmayan şekilde gerçekleşen dolaylı ayrımcılık üzerine odaklanılmıştır. Zira "dolaylı ayrımcılık bir koşul, bir ölçüt ya da bir uygulama görünüşte tarafsız olmasına karşın, yasal bir amaç tarafından nesnel olarak meşrulaştırılmaksızın, ırk ya da etnik köken ya da inanç, engellilik, cinsiyet, yaş ya da cinsel yönelime mensup kişiler için dezavantaj oluşturduğunda meydana gelir."²

Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme

Kamu politikaları ve bütçeleri kadınları ve erkekleri farklı etkilemektedir. Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme, toplumsal cinsiyet eşitliğini güçlendirmek veya eşitsizlikleri azaltmak amacıyla bütçe sürecinin tüm aşamalarına eşitlikçi bakış açısının dahil edilmesidir. Diğer bir ifadeyle amaç, kamu harcamalarını kadınlar lehine arttırmak değil, mevcut harcamaları ihtiyaç analizine göre yeniden düzenlemektir. Bunun için de öncelikli olarak cinsiyete göre ayrıştırılmış veri toplamak gerekmektedir. Kadınların eğitimden sağlığa, çalışma hayatından sosyal güvenliğe, adalete erişimine

² Hakan Ataman, Ayrımcılığa Karşı Bir Adım At! 2010. Hakan Ataman bu dersi yürüten kolaylaştırıcıdır ve bu çalışması hakkında daha fazla bilgiye şuradan ulaşabilirsiniz: <http://www.rightsagenda.org>

kadar birçok kamu hizmeti alanında dezavantajlı konumda oldukları açıktır.

Dolayısıyla bu başlık altında toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemenin sosyal politikaların bir alt başlığı olarak değil, her politikayı kesen ana gündem maddesi olarak ele alınmasının önemi tartışılmıştır.

Ulusal Mevzuata Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Üzerinden Bakmak - Atölye Çalışması: İç Güvenlik Yasası

Yasama faaliyetlerinde toplumsal cinsiyet eşitliğinin anaakımlaştırılması, en temelde, bir yasal düzenlemenin kadınlar aleyhine sonuçlar doğurup doğurmadığına duyarlı yasal çalışmaları gündeme almaktır. Diğer bir ifadeyle, anaakımlaştırma yasa yapım süreçlerinde toplumsal cinsiyet eşitliğini merkeze almak, bunu yaparken de yasaların sonuçları bağlamında kadınlar lehine önleyici tedbirler almaktır.

Anaakımlaştırma, istihdam politikalarında kadınların ev içi emeğine görmek, enerji yasasının doğuracağı elektrik fiyatındaki artışın evde elektriği daha çok kullanan kadının gündelik hayatını etkileyeceğini hesaplamaktır. Örneğin, kırsal alanda çalışan kadınların büyük bir bölümü tarım sektöründe ücretsiz aile işçisi olarak istihdam edilmektedir. KSGM'nin 2012 yılına ait resmi verilerine göre, 2011 yılında herhangi bir sosyal güvenliği olmadan kırsal alanda çalışan ya da ücretsiz aile işçisi olarak istihdam edilen kadınların oranı %80.5'tir. Bu bağlamda anaakımlaştırma, kadınların istihdam alanındaki mevcut dezavantajlı konumunu gören ve adalete, sağlık hizmetlerine, eğitime erişim ve yerel yönetimler ile karar mekanizmalarına katılım dahil olmak üzere, uygulanacak politikaların kadınlar üzerindeki etkilerini etkin bir biçimde izleyebilmek için yasa ve yönet-

melik oluşturmaktır.

İç Güvenlik Yasası üzerine ayrıca bir atölye çalışmasının yapıldığı bu bölümde toplumsal hareketler bağlamında gösteri ve yürüyüş yapma hakkını kullanan gruplara yönelik baskıcı uygulamaların sonuçları tartışıldı. Yasayla birlikte polise verilen keyfi alıkoyma yetkisi, göstericiye karşı kimyasal madde kullanmanın yasal dayanağa kavuşturulması, polise sınırsız dinleme yetkisini verilmesi, polise tanınan “önleyici gözaltı” uygulamasının muhtemel sonuçları³ tartışıldı.

³ Daha fazla bilgi için bkz. <http://www.kadinkoalisyonu.org/yeni/kadin-koalisyonu-kanun-tasarisi-degerlendirmesi/>

Sivil Toplum Buluşmaları ve Çalışma Çıktıları:

Bu çalışma kapsamında sivil alandan Engelli Kadın Derneği, Kaos Gey ve Lezbiyen Kültürel Araştırmalar ve Dayanışma Derneği (Kaos GL), Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği (CİSST), Gündem: Çocuk! Derneği ve Af Örgütü çalışmaya katıldılar ve yasama faaliyetleri ve anayasa yapım çalışmaları genelinde, milletvekili danışmanları özelinde beklentilerini dile getirdiler.

Bu bağlamda, Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 122. Madde'sinde yapılan düzenlemeyle ayrımcılık içinde nefret saikinin aranması bir sorun olarak belirtildi. Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un İstanbul Sözleşmesiyle uyumlaştırılmasının ve BM ve Avrupa Konseyi norm ve standartlarına uygun kapsamlı ayrımcılık karşıtı mevzuatı geliştirmenin önemine vurgu yapıldı. Anayasa ve mevzuattan genel ahlak ve müstehcenlik ifadelerinin temizlenmesi de temel başlıklar arasındaydı.

Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği'nden Zafer Kıracı'nın moderatörlüğünde danışmanlarla gerçekleştirilen atölye çalışmasında, Çocuk mahkûmlardan yiyecek ve elektrik bedeli alınmaması gerektiği konusu tartışmaya açılmış ve “2548 sayılı Ceza Evleriyle Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar Ve Mahkûmlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanun ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi” hazırlanmıştır. Daha sonra, grup çalışmasının çıktısı olan bu teklif, Manisa Milletvekili Özgür Özel tarafından gerekçesiyle birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunulmuştur.

CEDAW Sivil Toplum Yürütme Kurulu'ndan Sema Kendirci tarafından, Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW) üzerine gerçekleştirilen oturumda, Türkiye'nin taraf olduğu bu sözleşme ayrıntılarıyla anlatılmış ve deneyim paylaşımlarında bulunulmuştur. Ayrıca, Türkiye'nin her dört yılda bir CEDAW Komitesi'ne bu bağlamdaki kaydedilen ilerleme ve yaşanan gelişmeleri raporlama yükümlülüğü gündeme getirilmiş ve konu üzerinde danışmanlarla işbirliği oluşturulmuştur. Türkiye, periyodik olarak sunduğu bu raporların sonuncusunu 2014 yılında sunmuştur ve 2014 yılında sunulan bu 7. Dönemsel Rapor'a ilişkin CEDAW Komitesi tarafından Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'ne yirmi soru iletilmiştir.

Danışmanlarla oluşturulan bu işbirliği sonucunda 7. Dönemsel Rapor'a ve yirmi sorunun cevaplanıp cevaplanmadığına dair soru önergesi hazırlanmış ve önerge, Çorum Milletvekili Tufan köse tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunulmuştur.

Engelli Kadın Derneği'nden Arzu Şenyurt tarafından gerçekleştirilen oturumda danışmanlarla oluşturulan işbirliği sonucunda, Türkiye'nin taraf olduğu Birleşmiş Milletler Engelli Kişilerin Hakları Sözleşmesi dayanak gösterilerek Engelli Haklarını İzleme Kurulu'nun yaptığı çalışmalara ve çalışma yöntemine dair soru önergesi hazırlanmış ve önerge, İzmir Milletvekili Özcan Purçu tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunulmuştur.

Ayrıca, yine İzmir Milletvekili Özcan Purçu tarafından erken evliliklerle ilgili İstanbul Sözleşmesi (Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi) ve Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme dayanak alınarak hazırlanan bir soru önergesi daha Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunulmuştur.

Çalışma Kapsamında Ka.Der Ankara'ya Yönelik Öneriler

1. Her bir grupta farklı parti milletvekillerinin danışmanlarının bir arada çalışmasının etkilerini görmek kaçınılmazdı. Ka.Der Ankara'nın her partiye eşit mesafe ilkesi ve kadın meselesini partiler üstü bir pozisyonda ele alması katılımcılar üzerinde yoğun etkiler bıraktı. Bu bağlamda her grup iletişimin ve toplantıların devamının sağlanmasından yana olduklarını belirtti.

2. Kadın meselesinin sadece şiddet ve aile içine hapsedilerek çalışılmasının aksine Ka.Der Ankara'nın bu çalışmayla bütçe, güvenlik, kentin kullanımı, enerji politikaları toplumsal cinsiyet perspektifi üzerinden incelemesi büyük bir memnuniyet yarattı.

3. Çalışma kapanışının ardından iletişimi devam ettirmek üzere Ankara'da bir seminer düzenlenmesi önerisinde bulunuldu.

4. Mecliste konu bazlı toplantıların ilgili uzmanlar, danışmanlar ve STK'lar işbirliğiyle düzenlenmesi önerisinde bulunuldu.

5. Engelli ve mülteci kadınlar, yerel ve genel bütçe konularının daha ayrıntılı bir şekilde ele alınabileceği önerildi.

6. Yereldeki kadın başkanlar ve eşbaşkanlarla daha yakın çalışılabileceği vurgulandı.

7. Danışmanlar ve yasama uzmanlarına yönelik bir STK listesinin hazırlanması ve komisyonlarla STK'lar arasında kişi bazlı değil kurum bazlı bir işbirliğinin kurulması önerildi.

8. Sonraki çalışmalarda gruplara yönelik ihtiyaç analizi yapma önerisinde bulunuldu.

9. Ulusal mevzuata toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinden bakmanın çok yararlı olduğu vurgusu yapıldı. Bu bağlamda “yasa okur yazarlığı” atölyelerinin düzenlenebileceği önerisinde bulunuldu.

10. Anayasa yapım sürecine etkin müdahalede bulunmanın önemine vurgu yapıldı.